

साक्षर भारत योजनेकरिता सन २०२०-२१
च्या मंजूर तरतूदीतून खर्च करण्यासाठी
प्रशासकीय व वित्तीय मान्यता देण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: साभाका-२०१९/प्र.क्र.९३/एस.डी.२
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२
दिनांक : ३० मार्च, २०२१

- संदर्भ:-** १) केंद्र शासनाच्या मनुष्यबळ विकास मंत्रालय व शालेय शिक्षण व साक्षरता विभागाचे क्र.९-
८/२०१४-NLM-१, दि. ७ मार्च, २०१९ चे पत्र.
२) केंद्र शासनाच्या मनुष्यबळ विकास मंत्रालय व शालेय शिक्षण व साक्षरता विभागाचे क्र.९-
८/२०१४-NLM-१, दि. २४ फेब्रुवारी, २०२० चे पत्र.
३) आदिवासी विकास विभाग, शासन निर्णय क्र. बीयुडी-२०२०/प्र.क्र.०४/कार्यासन-६,
दि.०८ जानेवारी, २०२१

प्रस्तावना:-

साक्षर भारत योजना ही योजना राज्यात जानेवारी, २०१० पासून सुरु करण्यात आली होती. सन २००१ च्या जनगणनेनुसार ज्या जिल्ह्यातील महिला साक्षरतेचे प्रमाण ५०% पेक्षा कमी आहे, अशा राज्यातील १० जिल्ह्यांचा समावेश साक्षर भारत योजनेत करण्यात आला होता. या योजनेसाठी सन २०१५-१६ पासून केंद्र व राज्याच्या हिश्याचे प्रमाण ६०:४० असे करण्यात आले होते. या योजनेखाली तालुका व जिल्हा स्तरावरील समन्वयक व १० जिल्ह्यातील प्रेरकांना देय मानधनापैकी ४२ महिन्यांचे मानधन अदा करणे बाकी होते.

प्रेरक व समन्वयकांना मानधन मिळणेबाबत श्री.भाऊसाहेब खोड व इतर यांनी मा.उच्च न्यायालयात याचिका क्र ६५३३/२०१८ दाखल केली होती. मा.उच्च न्यायालय, खंडपीठ औरंगाबाद यांनी मानधन अदा करणेबाबत आदेशित केले होते. सन २०१९-२० मध्ये पूरक मागणीद्वारे केंद्र व राज्याच्या हिश्यासाठी रक्कम उपलब्ध करून घेण्यात आली होती. तथापि कोविड-१९ च्या प्रादुर्भावामुळे सदर रकमा वितरित होऊ शकल्या नाहीत.

केंद्र शासनाने सन २०१८-१९ मध्ये या योजनेखाली क्र.१ येथील आदेशान्वये रु.१,९२,०४,४५८/- इतकी तरतूद आदिवासी घटक योजनेखाली मंजूर केली होती. ती सन २०२०-२१

मध्ये खर्च करण्यात केंद्र शासनाने संदर्भाधीन क्र.०२ च्या, दि. २४ फेब्रुवारी, २०२० च्या पत्रान्वये सहमती दर्शविली आहे. राज्य शासनाने सन २०२०-२१ च्या अर्थसंकल्पात केंद्र व राज्य हिश्यापोटी तरतूद केली होती. सदरची तरतूद वितरित करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

साक्षर भारत योजनेखालील सन २०१५-१६ ते सन २०१७-१८ या कालावधीतील प्रेरकांचे व समन्वयकांचे मानधन भागविण्यासाठी खालील तक्त्यात दर्शविल्याप्रमाणे एकूण रु.१६०.०४ लाख (रुपये एक कोटी साठ लाख चार हजार फक्त) निधी वितरित करण्यास शासन मान्यता देत आहे.

अ.क्र.	लेखाशिर्ष	सन २०२०-२१ या वर्षात अर्थसंकल्पिय तरतूद	वितरित करावयाची तरतूद
१	२	३	४
१.	मागणी क्र.टी-५ २२०२ सर्वसाधारण शिक्षण ०४ प्रौढ शिक्षण ७९६ जाती क्षेत्र उपयोजना (०१) जनजाती क्षेत्र उपयोजना (०१) (०१) साक्षर भारत योजना केंद्र हिस्सा ६० टक्के (२२०२ आय ६९३) ३१ सहायक अनुदाने	रु. १९२.०५ लाख	रु.९६.०२५ लाख
२.	मागणी क्र.टी-५ २२०२ सर्वसाधारण शिक्षण ०४ प्रौढ शिक्षण ७९६ जाती क्षेत्र उपयोजना (०१) जनजाती क्षेत्र उपयोजना (०१) (०१) साक्षर भारत योजना राज्य हिस्सा ४० टक्के (२२०२ आय ७०१) ३१ सहायक अनुदाने	रु. १२८.०३ लाख	रु.६४.०१५
		एकूण (१)+(२)	रु.१६०.०४ लाख
रुपये एक कोटी साठ लाख चार हजार फक्त			

२. साक्षर भारत योजनेच्या मार्गदर्शक सूचनांनुसार मानधन अदा करण्यात येईल. याची दक्षता घेण्यात यावी. सदरच्या मानधनाची रक्कम लाभार्थ्यांच्या बँक खात्यात जमा करण्यात यावी.
३. उपरोक्त प्रमाणे आर्थिक तरतुदीतून खर्च भागविण्यात यावा. तसेच, वितरीत निधीच्या विनियोगासंदर्भात जिल्हा निहाय, तालूका निहाय माहिती शासनास उपलब्ध करून द्यावी.
४. यासाठी आयुक्त (शिक्षण), महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांना “नियंत्रक अधिकारी” आणि लेखाधिकारी, अल्पसंख्यांक व प्रौढ शिक्षण संचालनालय, पुणे यांना “आहरण व संवितरण अधिकारी” म्हणून घोषित करण्यात येत आहे. नियंत्रक अधिकारी, आहरण व संवितरण अधिकारी यांनी सदर निधी संचालक, अल्पसंख्यांक व प्रौढ शिक्षण संचालनालय, पुणे यांना विनियोगाकरिता तातडीने उपलब्ध करून द्यावा.
५. सदरचा शासन निर्णय वित्त विभाग व आदिवासी विकास विभागाचा अनौपचारिक संदर्भ क्रमांक:- अनुक्रमे-३०८०/प्र.स (वि.सु), दि.१४ डिसेंबर, २०२० व १६०४, दि.२२ डिसेंबर, २०२० अन्वये दिलेल्या मान्यतेनुसार निर्गमित करण्यात येत आहे.
६. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२१०३३०१६०७३३६३२१ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(राजेंद्र पवार)
उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. मा.मंत्री, (शालेय शिक्षण), मंत्रालय, मुंबई
२. मा. राज्यपालांचे सचिव, राजभवन, मुंबई
३. मा. अप्पर मुख्य सचिव, शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग, मंत्रालय, मुंबई
४. महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र-१/२, मुंबई/नागपूर

५. महालेखापाल (लेखा व परीक्षा), महाराष्ट्र-१/२, मुंबई/नागपूर
६. संचालक, लेखा व कोषागारे, मुंबई
७. अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई
८. स्थानिक निवासी लेखा परीक्षा अधिकारी, मुंबई
९. वरिष्ठ कोषागार अधिकारी, पुणे
१०. जिल्हा कोषागार अधिकारी, पुणे
११. आयुक्त (शिक्षण) महाराष्ट्र राज्य, पुणे
१२. शिक्षण संचालक (माध्यमिक व उच्च माध्यमिक) महाराष्ट्र राज्य, पुणे
१३. शिक्षण संचालक (अल्पसंख्यांक व प्रौढ शिक्षण) महाराष्ट्र राज्य, पुणे
१४. वित्त विभाग (व्यय-५/अर्थसंकल्प-८) मंत्रालय, मुंबई
१५. नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
१६. सह सचिव/उपसचिव (विद्यार्थी विकास/अर्थसंकल्प), शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१७. शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग (अर्थसंकल्प) मंत्रालय, मुंबई
१८. निवडनस्ती, (एसडी-२).